

הוה סיים מסאני אוכמי. משמע שלם היו רגילין צמנעלים שחורין וכן משמע בסדר תעניות אלו (תענית כג. וש) דקאמר דהכי אמר ההוא גברא דסיים מסאני אוכמי ולא רמי חוטאי כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי ומימה דצפי"ק דבינה (דף טו.) תנן אין משלחין מנעל לנן ציו"ט מפני שצריך צינת הגיר להשאירו משמע שלא היו נוטלים אלא שחור ואומר ר"ת שהמנעל ודאי היה שחור אבל הרצועות היו לצנות ומסאני אוכמי דהכח והמסכת תענית היינו המנעל והרצועות הכל היה שחור [א] והיינו דלמרינן צפרק בן סורר (פסהדרין דף עד: וש) ⁽¹⁾ צשעת השמד אפי' לשנויי ערקתא דמסאני אסור שהרצועות היו משונות משל נכריס ואצילות דלעיור היה כזה שהיה לבוש שחוריס ומתקסה שחוריס והיה רוצה שאפי' הרצועות יהיו שחוריס שלא יהא עליו כלל דך לצנות מפני

מוסף רש"י

כתב לראשון. שטר מוכר על שדה אחת, ולא התמיה לו. לא אודים באותו מבר, ובתנן שטר אחר ללוקח שני על שדה אחת ומתמה לו, אבדה כתובהה. אט און שם בני מורין, שהי הרשון אמר הנחתי לך מקום לצנות הימני (כתובות זח). יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי. עד השני נתנה (שם). על שיקבל עליו בעל הבית להשמור. דעל ומנו וטנן לך קאמר ליה (ב"מ צח). פטור מריני אדם. לנלם, רחייב בדיני שבמים. פורענות נלסם להשעים שמתכוין להפקד אמ ישראל (גיסין ג.) לא שנו. דהשלח הבעירה ביד מרש שוטח וקטן דפטור מדיני אדם (לעיל ט.) אלא כבשומר לו גזלה וליבה. המרש, דלל דמי לשור, דשור מומון להיק אכל הא דגמלת מרש עבד ליה להיק (לעיל טב.) מעשוי קא גרמו לו. מומון היקו והי כשורו (שם. לגירוסת חגבי שם: ברי הירוקה ממיר היקו לל שאח מומנת להיק (לעיל ט.) לגי היק.). ורי יוחנן אמר אפילו מסר לו שלהבת פטור. ורי יוחנן לטעמיה דלמר אשו משום חלו והכח תלוי דמרש הן (לעיל ב.). צבא דחרש גרמה לו. אחימו של מרש גרמה ההבנר, שהוא טעלה והליכה לגדיש. צבא, אחימו וכוו, מלשון צבא שקורין טינילא"ש, ליה ברסוקי חזותא, יהודי של חרש שמתחיד עם הולנאה וטלה, ולשון חזותא שולא"ש, כדלמרינן (ב"ב כז.). ליהו חזותא למכו (לעיל טו.). גרודא. עלים פכים (לעיל ב.).

הוה סיים מסאני אוכמי. משמע שלם היו רגילין צמנעלים שחורין וכן משמע בסדר תעניות אלו (תענית כג. וש) דקאמר דהכי אמר ההוא גברא דסיים מסאני אוכמי ולא רמי חוטאי כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי ומימה דצפי"ק דבינה (דף טו.) תנן אין משלחין מנעל לנן ציו"ט מפני שצריך צינת הגיר להשאירו משמע שלא היו נוטלים אלא שחור ואומר ר"ת שהמנעל ודאי היה שחור אבל הרצועות היו לצנות ומסאני אוכמי דהכח והמסכת תענית היינו המנעל והרצועות הכל היה שחור [א] והיינו דלמרינן צפרק בן סורר (פסהדרין דף עד: וש) ⁽¹⁾ צשעת השמד אפי' לשנויי ערקתא דמסאני אסור שהרצועות היו משונות משל נכריס ואצילות דלעיור היה כזה שהיה לבוש שחוריס ומתקסה שחוריס והיה רוצה שאפי' הרצועות יהיו שחוריס שלא יהא עליו כלל דך לצנות מפני צינתה של ירושלים:

כתב לראשון ואח התמה לו ב'. בסוף מי שהיה נשוי (כתובות דף נה. וש) ⁽¹⁾ מפרש רב אפי' דלפילו ר"מ לא קאמר אלא צשני לקוחות דאם איתא דנחת רוח עבדה מקמא אצעי לה למעבד אצל בלוקח אחר אפילו ר"מ מודה ואי' דצפ"ק הנחיקין (גיטין נח. וש) ⁽¹⁾ גבי לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטול אמר רב לא שנו אלא דאי' לך חזק וקני אצל צשטר קנה ואלקח מן האפילו וחזר ולקח מהאשה קאי כדמוכח צשגויא ואור"י שיס לחלק בין כחצה צשטר עצמו של בעל לכחצה שטר צשני עצמו ועוד אומר ר"י דלפילו צשטר של בעל איירי התם אלא שכחצה שהיא עצמה מכרה ללקוחות אצל חתמה לו דהכח היינו שחמלה שעבד כחחצה שיס לה על שדה זו וכן משמע לשון חתמה כלומר שנתרצה צמקח ולא מחמה זו וה"ר אלעזר משנ"ץ פ"י דטעמא דרב התם דצשטר קונה משום דסי'ל אחריות טעום סופר הוא והו כאליו קבל עליה אחריות אצל אס פירש

מסאני אוכמי. מנהג אכלים: **כופרא**. צתמריס כבוסר צענבים: **דמי כופרא**. אינו כלום לימכר עכשיו: **והא הוו סמרי**. לאחר זמן: **צשסים**. עם הקרקע דהכל ככלל שהקונה קרקע צפירותיה וותן עיניו קצת צשצח של אחר זמן: **דן רב**. מעשה עבד: **פסק הלכסא**. כלומר לימד לתלמידים שהלכה כר"ש הלכה פסקיה לדורות: **לא חסמה לו**. שדה המיוחדת לכחצה: **אצדה כסופספ**. ולא מלית לומר נחת רוח עשיתי לצעלי דאי'כ הוה לה למעבד לראשון אלא ודאי גמרה ומקניא: **עטר צי דיני**. שומר הגרנות שמתנהגן היה לעשות כל בני הצקעה צגורין אחר זה גדישו וזה גדישו וממנין שומר וצבהיא אפי' רבי מודה: **מתנני' המציא** אס פעלים חיוב. דאי לאו אחרון קמא לא עבד מידי: **גב' לזכא**. צכת טנילי"ש: **גוואל**. קוליס: **סלחא**

אמר כוותיק אמר להו הא שמואל חי ובית קיים שדרו קמיה דשמואל אמר להו שפיר קאמר לכו בששים ושבוקהו: **ר"ש** אומר אכלה פירות גמורים בו: **מ"ט** הא דאמר רחמנא יבער בשדה אחר ⁽⁶⁾ מלמד ששמין על גב השדה ה"מ מדי דצריך לשדה הני כיון דלא צריכי לשרדה בעינייהו בעי שלומי אמר רב הונא בר חייא א"ר ירמיה בר אבא דן רב כר"מ ופסק הלכתא כר"ש דן רב כר"מ דתניא" ⁽⁸⁾ כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו אבדה כתובהה דברי ר"מ רבי יהודה אומר יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי אתם מה לכם עלי ופסק הלכתא כר"ש כי הא דתנן ר"ש אומר אכלה פירות גמורין משלמת פירות גמורין אס סאה סאה אס סאתים סאתים: **מתנני'** ⁽⁹⁾ המגדיש בתוך שדה חבירו שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל השדה פטור ואם הוזהק בהן בעל הגדיש חיוב ואם הגדיש ברשות בעל השדה חיוב: **גב' לימא** תנן דלא כרבי דאי כרבי ⁽¹⁰⁾ האמר עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור אמר רב פפא הכא ⁽¹¹⁾ בנבטר בי דרי עסקינן דכיון דא"ל עייל וגדוש עייל ואנטר לך הוא: **מתנני'** ⁽¹²⁾ דהשולח את הבערה ביד חרש שוטח וקטן פטור בדיני אדם וחיוב בדיני שמים ישלח ביד פקח הפקח חיוב ⁽¹³⁾ ואחד הביא את האור ואחד הביא את העצים המביא את העצים חיוב ⁽¹⁴⁾ ואחד הביא את העצים ואחד הביא את האור המביא את האור חיוב ⁽¹⁵⁾ בא אחר וליבה המלכה חיוב ליבתה הרוח כולן פטורין: **גב' אמר ר"ל** משמיה דחזקיה ⁽¹⁶⁾ לא שנו אלא שמסר לו גחלת וליבה אבל מסר לו שלהבת חיוב מ"ט מעשיו קא גרמו לו ורבי יוחנן אמר אפילו מסר לו שלהבת פטור מ"ט צבתא דחרש גרמה לו ולא מחיוב עד שימסור לו גוואל סלחא

כלל אחריות לא קנה אפי' צשטר ושמואל דלמר עד שתכחצו לו אחריות משום דקסבר דאחריות לאו טעות סופר הוא דלפני צבכי צפ"ק צדצח מצינא (דף יד.) דשמואל קאמר צהדיד דשעבוד צריך למילך ורב נמי אמר התם נמצא שאינו שלו רב אמר יש לו מעות ויש לו צח ומשמע דפשיטא ליה דאפי' לא פירש לו את השדה קאמר רב דיס לו צח והיינו משום דלית ליה דאחריות טעות סופר הוא: **ופסק הלכה כר"ש דאמר אב"ה פירות גמורין בו**. פ"י ר"ח דמהכח פשיטא לן צפרק נערה צמחבות (דף נה. וש) ⁽¹⁾ דכל העומד לגוזח כגוזח דמי לענין בעל חוב דלא טריף להו אפי' (שבוטות דף מג. וש) ⁽²⁾ צענבים העומדים ליצור אי כנצורות דמין אי לא: **המגדיש** בתוך שדה חבירו וכו'. אצטריך למינייא או למסתמא דלא כרבי או לאשמועינן דלפילו רבי מודה צהא כדמפרש צגמרא:

לבתה הרוח כולן פטורין. פרי"י דברוח מצייה איירי כדמשמע צגמ' דסתם ליצוי דרוח מיירי ברוח מצייה מדפריך עלה דצרימא וליהו כזורה ורוח מקייעתו ואי ברוח שאין מצייה הא לא הוה ליה לאסוקי אדעמיה ואי' כיון דמתלצה ברוח מצייה יתחייב האחרון של הנחת ענים ⁽³⁾ [ואור] דכלל דוכתי אשכתן שמתחייב לענין אס צשיכול להזיק ברוח מצייה כגון אצנו ומשאו שהניח צראש גג ונפלו ברוח מצייה והזיקו וכופץ קמת צבירו צפני דלתיקה דמטיא ליה ברוח מצייה ואין לחלק משום צבהנה אין מחוסר אלא הולכת האש בעלמא ע"י רוח מצייה אצל כאן מחוסר ליצוי ואין שם אש עליו ולא קרינא ציה המצעיר את הצערה דהא צפ"ק (דף טו.) אמר גחלת כמה צשייק ליה מעמיא עמיא ואולא אפי' שמתנדנדת צטלנולו מעמיא עמיא ואולא הא אס דרכה להתלצות ע"י נדנדוד של חרש המטלטלה היה המוסר לו חיוב הכא נמי יהיה האחרון חייב אפי' שמתחייב ליצוי וי"ל דלצבו הרוח דמתני' קאי אצח אחר וליצה דהשתא הו ליצה וליצתה הרוח צצרימא דגמ' וכן משמע ליצח דכולן וצאון צליצויו כדי ללצות ולא צרוח צפני עצמו כדי ללצות כמו שאפרש צגמ' וצחמס דחק לפרש דליצתו הרוח היינו ליצה וליצתו הרוח אלא נראה לפרש דליצתו הרוח היינו שליצתה הרוח צפני עצמה ברוח שאין מצייה וליצה וליצתו הרוח צגמ' צין מצייה צין אין מצייה וכגון שקודס ליצוי כצר צה הרוח שליצתו לצסוק אציה רוח שהיה דמתחר צצח כצר כך לי שאינו מצייה כמצייה וכן משמע מתוך מירושו של רבא שפריך כגון שליצה ברוח מצייה וליצתו הרוח ברוח שאינה מצייה מכלל דמעיקרא צה הרוח מצסוק ליצה וכן משמע צירושלמי דמתניתין איירי ברוח שאינה מצייה דגריסינן התם ליצתו הרוח כולן פטורין תמן אמרינן ברוח של אנוסיא אצל ברוח שהעולם מתנהג צו חיוב ר' יוחנן ור"ל תרוייהו אמרי אפי' ברוח שהעולם מתנהג צו שפעמים הוא צה ופעמים אין צה:

(א) [לעיל נח:]; (ב) כחמות נה; (ג) לעיל מ: צ"מ פא: בילה מ: (ד) לעיל כ: טו. קדושין מצ: (ה) לעיל ט: (ו) [ע"ש]; כג: [ע"ש]; (ז) ד"ה אפילו; (ח) ד"ה כחמה; (ט) ד"ה אצל; (י) ד"ה אחרון; (יא) ד"ה כנצורות; (יב) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (יג) ד"ה קרינא; (יד) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (טו) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (טז) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (יז) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (יח) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (יט) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כ) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כא) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כב) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כג) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כד) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כה) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כו) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כז) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כח) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (כט) ד"ה אפי' ר' יוחנן; (ל) ד"ה אפי' ר' יוחנן.

תורה אור השלם

1. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדרו ומיטב פרמו ושלח: שבות כב ד

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה הוה טו' והיינו דלמרינן טו' ג"צ אצל הר"ף והל"ש (בשנהדרין טו) כתבו שו"ב יתירא הוה שמונת ושלם לרמות:

לעוי רש"י

טנילי"ש [טינילא]. צבת.

רבינו חננאל

הא דקין כופרא מאי משלם. א"ל דמי כופרא. והוא הוה תמרי א"ל דמי תמרי. והא לאו תמרי שקיל פ"י כל זמן שהפרי נ"ך ולא נגמר נקרא כופרי. ופסק הלכתא כרבי שמעון דאמר אכלה פירות גמורין כו. פ"י ר"ח דמהכא פשיטא לן בפרק נערות בכחבות דכל העומד לגוזח כגוזח דמי לענין בעל חוב דלא טריף להו, אפי' אי כנצורות לענין שבוטה בפרק שבוטה הדינין בענבים העומדים ליצור אי כנצורות דמין אי לא. [השולח את הבעירה ביד חרש שוטח וקטן פטור מדיני אדם וחיוב בדיני שמים. אוקמה ר' יוחנן [אפילו] מסר להו להבה פטור. מאי טעמא צבתא דחרש גריס ולא מיחייב עד דמסר ליה גוואוא און